

Notulen van het verhandelde in de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders van Koninklijke KPN N.V., gevestigd te Den Haag, gehouden op woensdag 12 april 2017 om 14.00 uur in het hoofdkantoor van KPN te Den Haag.

Voorzitter: Mr. D.W. Sickinghe, voorzitter van de Raad van Commissarissen (de **voorzitter**) van Koninklijke KPN N.V. (hierna te noemen **KPN** of de **Vennootschap**).

Secretaris: Mr. J. Spanbroek, chief legal officer en Secretaris van KPN (de **secretaris**).

1. Opening en mededelingen.

De voorzitter heet alle aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering om 14:00 uur. Hij geeft aan dat hij in overeenstemming met de statuten de vergadering zal voorzitten en wijst de heer Spanbroek, de secretaris van KPN, aan als secretaris van de vergadering. Hij deelt mee dat de gehele Raad van Bestuur en Raad van Commissarissen aanwezig zijn, met uitzondering van de heer Carlos García Moreno Elizondo, die door persoonlijke omstandigheden niet aanwezig kan zijn.

Tevens meldt de voorzitter de aanwezigheid van de heer Aarnink, de heer Lelieveld en de heer Blenderman van EY, van mevrouw Leemrijse, notaris te Amsterdam en van de heer Braam, de voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad. Hij bedankt daarbij de voormalig voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad, de heer Slingerland, voor zijn jarenlange inzet en bijdrage.

De voorzitter deelt mede dat de Algemene Vergadering tijdig en conform de vereiste formaliteiten is opgeroepen op 27 februari 2017.

Later in de vergadering wordt door de secretaris meegedeeld dat ter vergadering 70 aandeelhouders aanwezig zijn en in totaal 1.346 aandeelhouders vertegenwoordigd zijn, dat deze 3.029.027.901 aandelen vertegenwoordigen, rechtgevend op het uitbrengen van evenzoveel stemmen en dat dit overeenkomt met 71,1% van het geplaatste kapitaal van de Vennootschap. De notaris zal als gevolmachtigde op ruim 2,35 miljard aandelen het stemrecht uitoefenen overeenkomstig de aan haar via het e-voting systeem gegeven steminstructies.

2. Verslag van de Raad van Bestuur over het boekjaar 2016.

Het woord wordt gegeven aan de heer E. Blok voor een presentatie over de operationele hoofdpunten van het boekjaar 2016, waarbij wordt verwezen naar de slides van de presentatie die beschikbaar zijn op KPN's website (bijlage).

De heer J.C. de Jager staat daarna stil bij de financiële prestaties in 2016, waarvoor wordt verwezen naar dezelfde slides.

De heer Blok laat een filmpje zien om te illustreren dat KPN door middel van investeringen in innovatieve dienstverlening het leven van KPN's klanten vrijer, leuker en makkelijker maakt.

De voorzitter geeft de gelegenheid tot het stellen van vragen.

De heer C.M.A. Stevense, namens Stichting Rechtsbescherming Beleggers, vraagt naar de investering van KPN in Sensara, een ontwikkelaar van intelligente alarmeringssystemen voor preventieve ouderenzorg, en de producten die worden aangeboden, of er niet meer clouddiensten en content zou moeten worden aangeboden, hoe het zit met het gebruik door de AIVD en de NIVD van bepaalde frequenties en wat de verwachte resultaten zijn van de

investeringen in de zakelijke markt. Ten slotte vraagt hij naar de omzet van LoRa en de Internet of Things.

De heer De Jager geeft een toelichting op de business die Sensara aanbiedt en geeft aan dat KPN hier een minderheidsbelang in heeft genomen via KPN Ventures.

De heer F.H.M. van der Post legt uit dat KPN de content die ze aanbiedt zo veel mogelijk probeert te ontsluiten voor de klanten. Een voorbeeld is dat Netflix is geïntegreerd in de settopbox. Daarnaast heeft KPN het afgelopen jaar een aantal mooie programma's gemaakt die heel goed zijn ontvangen en die exclusief worden aangeboden aan KPN-klanten.

De heer J.F.E. Farwerck gaat in op het frequentie gebruik door de AIVD en geeft aan dat KPN, net als veel andere marktpartijen en onderzoeksbureaus in dat kader in gesprek is met het ministerie van Economische Zaken. Er wordt gesproken over het gebruik van het spectrum 3,5 Gigahertz, aangezien deze frequentie boven Amsterdam-Zwolle wordt gebruikt door de overheid, terwijl dit ook de frequentie is waarop de hele industrie wereldwijd bezig is de 5G standaard neer te zetten. KPN blijft hierover in gesprek om tot een oplossing te komen.

De heer Van der Post geeft aan dat KPN hard op weg is een echte ICT-speler te worden in de zakelijke markt. Dit is tijdens een KPN Capital Markets Day ook uitgebreid toegelicht. KPN heeft aangegeven dat de resultaten van de investeringen op dit vlak op medium lange termijn zichtbaar zullen worden. De signalen zijn positief. Ten aanzien van LoRa is er inmiddels een landelijk dekkend netwerk. De veiligheid en cybersecurity van dat netwerk zijn enorm belangrijk. KPN is hierover met vele bedrijven in gesprek en heeft via haar IoT-Academy een proof of concept neergezet. Inmiddels komen een behoorlijk aantal getekende contracten binnen en begint de aansluiting op het LoRa netwerk zich te realiseren. De mogelijkheden hiervan zijn bijna ongelimiteerd. Hij geeft voorts aan dat de omzetsnelheid in combinatie met de kwantiteit heel belangrijk is, en dat het per klant varieert waar de winst te halen is.

De heer A. Jorna, namens de Vereniging van Effectenbezitters en 321 aandeelhouders met bijna een miljoen aandelen, zegt teleurgesteld te zijn in de resultaten van KPN over het boekjaar 2016 en geeft aan dat de geschetste vooruitzichten voor 2017 hebben geleid tot aanpassingen in de doelstellingen door vele analisten, hetgeen niet goed is voor de koers. Hij vraagt of KPN haar marges in de zakelijke markt kan handhaven en hoe men denkt over de concurrentie met Tele2. Hij wil weten wat het bedrag is dat KPN misloopt in het kader van roaming en hoe KPN haar positie in de toekomst ziet ten opzichte van grote spelers als Amazon en Google, zeker gezien de opmerking (volgens de heer Jorna) van de heer Blok eerder dit jaar dat KPN niet geïnteresseerd is in fusies met andere partijen. Daarnaast vraagt hij of het huidige kopernetwerk gebruikt kan worden om het netwerk te upgraden zodat het voor 5G gebruikt kan worden of dat het fors moet worden afgeschreven.

De heer Blok antwoordt dat KPN al behoorlijk wat jaren concurrentie heeft van Tele2 en dat zij door de investeringen die ze hebben gedaan, zowel in de consumenten markt als de zakelijke markt, ervan overtuigd zijn dat ze hun positie de komende periode vast kunnen houden. Hij laat weten dat het de doelstelling is om de marges van KPN de komende drie tot vijf jaar minimaal drie procentpunten te laten stijgen en meent daarvoor heel goed gepositioneerd te zijn.

De heer Jorna vraagt hoe het kan, gezien het geschetste beeld van de heer Blok, dat KPN het politiecontract heeft verloren aan Tele2.

De heer Blok geeft aan dat er ook contracten zijn gewonnen maar dat ze dit contract helaas verloren hebben op de prijs. Dat neemt niet weg dat KPN goed gepositioneerd is, ook wat betreft de kwaliteit, voor de toekomst. Hij geeft ook aan dat KPN als het op 5G aankomt een betere positie heeft dan een aantal andere marktspelers, juist omdat KPN al zoveel heeft geïnvesteerd in het netwerk. Daar kan relatief snel en een kwalitatief heel goed 5G netwerk op worden aangelegd.

De heer Jorna vraagt of KPN haar voorsprong wel kan behouden, omdat het mogelijk is dat ze straks wordt ingehaald door andere spelers die al die nieuwe diensten van KPN kopiëren en voor een lagere prijs aan kunnen bieden.

De heer Blok antwoordt dat hij ervan overtuigd is dat met de strategie die nu operationeel wordt gemaakt, KPN in staat is de voorsprong die ze heeft te behouden, zowel als het gaat om kwaliteit, infrastructuur en dienstverlening. Dat is de reden dat KPN zoveel investeert in de netwerken, diensten en kwaliteit van de dienstverlening. Hij geeft vervolgens aan dat de impact van roaming ongeveer veertig tot vijftig miljoen euro negatief zal zijn op de EBITDA en dat KPN dit bedrag verwacht te kunnen compenseren zodat de EBITDA in 2017 uitkomt in lijn met die van 2016. Derhalve zal er geen verhoging van de winst zijn, maar wel een grotere free cashflow, als gevolg waarvan het dividend zal uitkomen op EUR 0,11. Ten aanzien van een mogelijke fusie in de toekomst geeft de heer Blok aan dat hij heeft gezegd dat indien geïnteresseerde partijen in gesprek willen over een fusie, KPN daar altijd serieus naar zal kijken en dat niet meteen de deur wordt dicht gegooid.

De heer R.M.A. Vreeken, namens We Connect You, Public Affairs en Investor Relations, vindt het goed dat veel aandacht aan cybersecurity wordt besteed en vraagt hoe het energieverbruik van de datacenters is geregeld, of 25 Gigahertz aan het assortiment kan worden toegevoegd, of er studentenabonnementen kunnen worden aangeboden en hij wil van mevrouw Sap weten hoe het zit met het personeelsbeleid wat betreft bijscholing op het gebied van IT.

De heer Blok antwoordt dat cybersecurity één van de groeigebieden is binnen de zakelijke markt. Hij laat weten dat al sinds 2011 KPN 100% groene stroom gebruikt en sinds 2015 klimaatneutraal is, en dat de datacenters daaronder vallen. KPN heeft de doelstelling gezet om per 2025 geen auto's meer op fossiele brandstoffen te laten rijden.

De voorzitter geeft aan de suggestie over het opnemen van 25 Gigahertz en een studentenabonnement in het assortiment in overweging te nemen.

Mevrouw J.C.M. Sap vermeldt trots te zijn op het beleid van KPN met haar KPN Academy en dat het personeel vouchers krijgt om te werken aan de eigen ontwikkeling, waarvan veelvuldig gebruik wordt gemaakt. Ze verwijst naar een nieuw initiatief, het KPN Kompas, waarbij wordt gewerkt aan een plattere organisatiestructuur en waarbij een groot beroep wordt gedaan op de talenten van medewerkers.

De heer G.F. Fehrenbach, vertegenwoordiger van PGGM Investments en haar klanten, waaronder Pensioenfonds Zorg en Welzijn en tevens gevolmachtigd om te spreken namens De Goudse Verzekeringen, complimenteert KPN met haar jaarverslag, met name vanwege de aandacht die is besteed aan, onder andere, de impact van het klimaatverdrag van Parijs op Nederlandse ondernemingen en aan de diversiteit binnen de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen, maar ook de rest van het personeelsbestand. Hij wil weten of de IT-systemen betrouwbaar zijn en welke verbeteringen in dat kader zijn doorgevoerd. Daarnaast vraagt hij of KPN met andere aanbieders optrekt om de standaard voor 5G te zetten en wat de ervaringen zijn op dat terrein.

De heer Farwerck antwoordt dat cybersecurity heel veel aandacht heeft gekregen de laatste jaren en dat KPN in 2012 een security unit heeft opgericht. Daarnaast is er een hele goede CISO die in eerste instantie is ingezet om de kwaliteit en de veiligheid van KPN's eigen domeinen te verstevigen en die wekelijks, maandelijks en elk kwartaal rapporteert. KPN is nu zo ver dat ze haar diensten ook gaat aanbieden aan de midden en klein zakelijke markt. Ten aanzien van 5G praat KPN met de overheid, maar daarnaast is de GSMA (wereldwijde associatie van mobiele operatoren) daar ook druk mee bezig. De heer Blok zit in het bestuur van GSMA. Daarnaast volgt KPN ook de hele grote partijen in de industrie en praat met hen over de meest efficiënte standaardisatie voor 5G.

Mevrouw C. Van Wezel, namens Qlix, verwijst naar een uitspraak die de heer Blok heeft gedaan in het kader van het ontwerpvoorstel “Ongewenste zeggenschap telecommunicatie” en waarom hij meent de bescherming die deze wet zou bieden niet nodig te hebben, wat de waarborgen zijn die KPN op dit moment heeft en of hij van mening is dat een wettelijke toetsing van een overname een waardevolle waarborg kan zijn tegen ongewenste inmenging in de sector.

De heer Blok meent dat KPN in het verleden heeft aangetoond, toen América Móvil een ongewenst bod deed, dat ze met de huidige maatregelen in staat is om te voorkomen dat een dergelijk bod wordt doorgezet. Met die huidige maatregelen kan KPN zich ook in de toekomst verdedigen. Wel vindt hij dat, indien het om nationale veiligheid gaat, een set extra maatregelen redelijk zou kunnen zijn om te toetsen of de nationale veiligheid in het geding is in geval van een eventuele overname.

De heer J.J. Jager, namens de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling, complimenteert KPN met haar jaarverslag waarin het voor beleggers inzichtelijk wordt gemaakt wat zowel op financieel gebied als op het gebied van duurzaamheid wordt gedaan en wat de prestaties en doelstellingen zijn. Hij geeft aan dat KPN ambitieus is op het gebied van circulatie en vraagt wat voor maatregelen KPN zal nemen om het inzamelpercentage nog verder te verhogen. Hoe kan KPN haar doelstelling om 80% van de energie die klanten gebruiken te besparen verwezenlijken, aangezien het percentage dit jaar op 50% is uitgekomen en is KPN bereid om volgend jaar te rapporteren over de invloed die zij heeft op het milieu in de landen waar de mijnen liggen van de grondstoffen die nodig zijn om de apparaten te maken. Ten slotte vraagt hij wat er wordt gedaan met het resultaat van de pilot in Rotterdam ten aanzien van sustainable cities en communities.

De heer Farwerck geeft aan dat KPN de targets voor het recyclen heel hoog heeft gezet en deze targets vorig jaar niet heeft gehaald. Dit jaar streeft KPN ernaar het target van 80% wel te halen. Daarnaast probeert KPN zoveel mogelijk te voorkomen dat nieuwe modems het land in worden gebracht. Hij laat weten dat de modems eigendom van KPN zijn en dat ze allerlei manieren bedenken waarop die het beste terug kunnen komen. Dat ligt anders bij telefoons, die van de klant zelf zijn. Mensen houden hun oude telefoon vaak als back-up of verkopen hem. Dit jaar gaat KPN proberen om een financiële incentive te geven aan klanten om te zien of telefoons dan wel worden ingeleverd. KPN gaat ook verder met het reduceren van het energieverbruik en de CO₂-uitstoot, ondanks het feit dat ze al klimaatneutraal is. Ten aanzien van de leveranciers wordt dit jaar een manifest opgesteld waarin KPN wil benoemen op welke wijze materialen verwerkt moeten zijn of heringezet moeten worden als het gaat om hardware die wordt afgenomen. Hij geeft aan dat de pilot in Rotterdam onderdeel is van de Smart City pilot en dat in meerdere steden pilots worden gedaan. De uitkomst van al die pilots wordt gebruikt om mooie, efficiënte en goed werkende Smart City concepten in Nederland te brengen.

De heer A.A.M. Heinemann, uit Den Haag, vraagt naar de status van de rechtszaak met Vodafone.

De heer Farwerck geeft aan dat deze zaak nog steeds onder de rechter is en dat hierover dus geen uitspraken kunnen worden gedaan.

De heer Heinemann wil ook graag weten of KPN het glasvezelnetwerk ook in de landelijke gebieden gaat uitrollen, waarop de heer Farwerck antwoordt dat men kijkt naar mogelijkheden met hogere bandbreedtes.

Mevrouw J.A.P. van Haastrecht vraagt naar de ratio tussen het aantal vaste en tijdelijke werknemers, of KPN een duidelijkere stellingname wil doen ten aanzien van het verschaffen van werk aan gehandicapten en oudere werknemers, of KPN met Philips samenwerkt op het gebied van innovaties, of het mogelijk is dat KPN teveel zou betalen voor de frequenties

voor 5G en wat het verdienmodel is nu er een uitspraak is geweest dat het glasvezelnetwerk ook voor de concurrentie beschikbaar moet worden gesteld.

De heer Blok antwoordt dat KPN twee jaar geleden is gestart met het opleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om bijvoorbeeld in call centers te kunnen werken en dat KPN daar zeer succesvol mee is en daarmee zal blijven doorgaan. Hij geeft aan dat een aantal andere projecten met partners wordt gedaan en dat Philips daar zeker een van is. Hij legt vervolgens uit dat een heel aantal verschillende factoren een rol speelt bij de veiling die de overheid zal organiseren in 2019 ten aanzien van 5G frequenties en dat KPN daar geen directe invloed op heeft, al blijft ze wel met de overheid in gesprek. Hij vervolgt met de opmerking dat KPN een redelijk rendement maakt op het sluiten van overeenkomsten met andere partijen ten aanzien van het gebruik van het glasvezelnetwerk. Ten slotte geeft hij aan dat op dit moment 13.500 mensen in vaste dienst zijn en een paar duizend mensen worden ingehuurd van andere bedrijven die helpen met het realiseren van KPN's doelstellingen.

Mevrouw Van Haastrecht vraagt voorts of KPN diversiteit binnen het bedrijf belangrijk vindt en hoe KPN denkt de diversiteit te verbeteren de komende jaren en of KPN meer zou moeten doen om de niet-autochtone klant binnen te halen.

De heer Blok geeft aan dat KPN een representatieve afspiegeling heeft van de Nederlandse samenleving. KPN's producten zijn niet gericht op bepaalde groepen in de samenleving, maar op iedereen in Nederland. Binnen het klantenbestand van KPN, maar ook binnen de callcenters, de winkels, het management: overal is de diversiteit duidelijk aanwezig.

De heer Jorna verwijst naar het vijandige bod van América Móvil en vraagt of de heer Blok meent dat de uitgesproken doelstellingen destijds zijn gehaald.

De heer Blok meent dat dit het geval is, kijkende naar de huidige waardering en de uitkeringen die zijn gedaan.

De voorzitter dankt voor de gestelde vragen en gaat verder met agendapunt 3.

3. Bezoldiging in het boekjaar 2016.

De voorzitter geeft het woord aan de heer Hartman, voorzitter van de remuneratiecommissie, die een toelichting geeft op het bezoldigingsbeleid en op de bezoldiging van de individuele bestuurders tijdens het boekjaar 2016 aan de hand van slides (bijlage).

De heer P.F. Hartman geeft aan dat de remuneratiecommissie heeft geconcludeerd op basis van haar evaluatie dat het bestaande bezoldigingsbeleid goed voldoet aan de eisen van de tijd en de marktstandaard. Derhalve is er geen reden om het bestaande beleid aan te passen. Hij geeft nog aan dat de basis jaarsalarissen van de heer De Jager en van de heer Farwerck met ingang van 13 april 2017 worden verhoogd naar EUR 650.000 respectievelijk EUR 625.000. Hij laat weten dat de remuneratiecommissie het komende jaar met name tijd zal besteden aan het evalueren van het lange termijn variabele beloningsplan.

De heer Jorna wil weten hoe het kan dat de heer Blok in 2013 achtentwintig keer meer verdiende dan de gemiddelde werknemer en dit jaar negenendertig keer.

De voorzitter antwoordt dat dit komt doordat de lange termijn incentive de afgelopen jaren niet tot uitbetaling is gekomen en dit jaar wel. Hij benadrukt dat de lange termijn incentive zo is ingesteld dat een bepaald rendement over meerdere jaren moet worden behaald, zulks in lijn met de (nieuwe) Corporate Governance Code.

De voorzitter sluit dit agendapunt af met de constatering dat er geen verdere vragen zijn en gaat verder met agendapunt 4.

4. Voorstel tot het vaststellen van de jaarrekening over het boekjaar 2016 (Besluit).

De voorzitter geeft aan dat de jaarrekening is gecontroleerd en bekrachtigd met een gecombineerde accountantsverklaring door EY en laat weten dat de auditcommissie en de Raad van Bestuur de rapportages van de accountant gedurende het jaar bespreken. De Raad van Commissarissen bespreekt de rapportages eveneens tijdens zijn vergaderingen in aanwezigheid van de voltallige Raad van Bestuur. Daarnaast heeft zowel de voorzitter van de auditcommissie als de voorzitter van de Raad van Commissarissen separaat overleg met de accountant over de werkzaamheden en bevindingen van de accountant. De relatie met de accountant is daarbij te kenschetsen als open, kritisch, professioneel en constructief. Actuele onderwerpen die de revue zijn gepasseerd het afgelopen jaar zijn onder meer de interne beheersing en continuïteit van IT, inclusief de cybersecurity, de niet financiële kengetallen, de fiscale posities en de waardering van de immateriële en financiële vaste activa, waaronder het belang in Telefónica Deutschland. Op basis van verschillende overleggen, alsmede de inhoud van de board reports van EY, heeft de Raad van Commissarissen geconcludeerd dat relevante onderwerpen en afwegingen op zorgvuldige en transparante wijze zijn besproken tussen management en de accountant, en op faire wijze hun weerslag vinden in de cijfers van KPN. Hij geeft het woord aan de heer Aarnink van EY voor een verdere toelichting.

De heer G. Aarnink, namens EY, geeft een nadere toelichting op de accountantscontrole en de accountantsverklaring die is opgenomen op pagina 174 van het jaarverslag. Verwezen wordt naar de slides (bijlage).

De voorzitter dankt de heer Aarnink en vraagt of er aandeelhouders zijn met vragen.

De heer Jorna vraagt of de accountant kan bevestigen dat de toekomstbespiegelingen in het bestuursverslag eveneens zijn goedgekeurd.

De heer Aarnink geeft aan dat dit niet het geval is, maar geeft aan dat KPN een proces heeft ingesteld waarbij alle individuele beweringen in het jaarverslag intern worden getoetst. Daarbij wordt gekeken of er voldoende onderbouwing is voor een bewering. Dat proces wordt wel door EY getest.

De heer Jorna verwijst vervolgens naar de post debiteurenvorderingen en wil graag weten hoeveel van de EUR 58 miljoen ook al in de EUR 43 miljoen van het jaar daarvoor zat.

De heer De Jager legt uit dat er drie verschillende soorten debiteuren zijn die hieronder vallen. Het gaat vooral om de zakelijke markt en de wholesale markt waarbij o.a. geschillen ertoe leiden dat vorderingen pas op een later stadium worden betaald. Voor deze vorderingen worden voorzieningen getroffen. Ten slotte zijn er vorderingen op consumenten die niet meer betaald worden. Daar worden allerlei maatregelen getroffen zoals het stopzetten van diensten en het niet toelaten tot nieuwe diensten. Een exact bedrag van overlap kan niet worden gegeven, maar het is zeker niet ondenkbaar dat een deel van die EUR 43 miljoen van vorig jaar ook in de huidige EUR 58 miljoen zit, zeker ten aanzien van de wholesale contracten.

De heer Stevense vraagt of het klopt dat als er meer zakelijke contracten worden afgesloten, deze post lineair hoger wordt.

De heer De Jager geeft aan dat dit niet per se het geval is omdat er juist ook een trend te zien is in de zakelijke markt naar minder maatwerk en meer standaard.

De heer Stevense vraagt vervolgens een toelichting op pagina 181 van het jaarverslag.

De heer Aarnink geeft aan dat de linkerkolom over de financiële cijfers gaat en de rechterkolom over de duurzaamheid.

De voorzitter richt het woord tot de heer Aarnink aangezien hij de pensioengerechtigde leeftijd binnen EY heeft bereikt en dankt hem voor de uiterst professionele wijze waarop de heer Aarnink en zijn team de rol van externe accountant hebben vervuld: recht door zee, streng in de leer en in een uitstekende samenwerking. Nu er geen verdere vragen zijn, geeft de voorzitter het woord aan de secretaris. De secretaris legt het stemproces uit en legt uit dat dit jaar gebruik kan worden gemaakt van de eigen smartphone of tablet om te stemmen.

De heer Fehrenbach geeft aan deze nieuwe vorm van stemmen zeer toe te juichen en moedigt KPN aan in de toekomst nog verder in de richting van een virtuele vergadering te gaan.

De secretaris gaat over tot stemming over het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening over het boekjaar 2016. Hij geeft de uitslag weer; 100% van de stemmen is vóór het voorstel uitgebracht. De voorzitter sluit dit agendapunt af met de constatering dat de jaarrekening over het boekjaar 2016 is vastgesteld.

5. Toelichting op het financieel en dividendbeleid.

De heer De Jager geeft een toelichting op het financieel beleid en dividend beleid van KPN. Hij licht toe dat de netto schuld eind 2016 EUR 6,8 miljard bedroeg, wat EUR 300 miljoen hoger was dan eind 2015. Die stijging is vooral te wijten aan de opbrengst van EUR 800 miljoen van Telefónica Deutschland aandelen in 2015, waarvan het grootste deel is uitgekeerd aan de aandeelhouders in juni 2016. Hierdoor nam de netto schuld in vergelijking tot de gerealiseerde EBITDA toe tot 2,8 keer. Het niveau aan kasmiddelen eind 2016 bood de mogelijkheid om in januari een obligatie van EUR 720 miljoen af te lossen. Daarnaast heeft KPN recent een belang van 6% aandelen Telefónica Deutschland omgeruild voor aandelen in de moedermaatschappij Telefónica. Het voordeel hiervan was dat een groot deel van het belang kon worden verkocht zonder korting te hoeven geven en dat het aandeel Telefónica vele malen meer liquide is waardoor het belang via een normale verkoop in de markt kan worden verkocht. Hij geeft aan dat het overgebleven belang van 9,5% in Telefónica Deutschland KPN verdere financiële flexibiliteit oplevert. Hij geeft verder aan dat KPN een solide financieel profiel belangrijk vindt, maar dat ze daarnaast ook geëngageerd is aan een aantrekkelijke uitkering aan haar aandeelhouders. De heer De Jager verwijst naar de aankondiging dat voor het reguliere dividend in 2017 een verwachting is gegeven van 10% groei, naar 11 eurocent per aandeel. Het is de intentie om het ontvangen dividend uit het Telefónica Deutschland belang door te geven aan de aandeelhouders. Hij gaat verder met het beleid ten aanzien van overtollige kasmiddelen. Dit zal ten eerste worden aangewend om, indien nodig, de financiële en operationele flexibiliteit te versterken, vervolgens zal worden gekeken of wellicht kleine binnenlandse overnames mogelijk zijn, en ten slotte kan dit geld worden ingezet voor extra uitkeringen aan de aandeelhouders.

De heer Jorna vraagt of het de intentie is om het Telefónica belang te verkopen, of het eveneens de intentie is om ontvangen dividend op dit belang door te geven aan de aandeelhouders en hij merkt op dat het dividend op Telefónica aandelen een stuk minder aantrekkelijk is dan op de Telefónica Deutschland aandelen en vraagt hoe de aandeelhouders worden gecompenseerd voor dit verlies.

De heer De Jager geeft aan dat KPN haar belang in Telefónica Deutschland altijd heeft gezien als een financial asset en dat het derhalve altijd de intentie is geweest dit belang te verkopen. Hetzelfde geldt voor het belang in Telefónica, maar verdere mededelingen over de verkoop van dit belang kunnen op dit moment niet worden gemaakt. Ten aanzien van het dividend op het Telefónica belang zal KPN laten weten wat zij daarmee zal doen zodra een dividend te verwachten is.

De heer Jorna wenst te benadrukken dat hij dit ziet als een benadeling van de huidige aandeelhouders aangezien het dividend voorheen ten gunste kwam aan de aandeelhouders.

De heer De Jager geeft aan het signaal te hebben ontvangen en geeft nogmaals aan dat het niet de intentie is de aandelen in Telefónica Deutschland noch de aandelen in Telefónica lang te houden. Hij laat weten dat KPN er alles aan doet de waarde vanuit de aandeelhouders bezien te optimaliseren.

De voorzitter constateert dat er geen verdere vragen zijn, en sluit dit agendapunt af.

6. Voorstel tot het vaststellen van het dividend over het boekjaar 2016 (Besluit).

De voorzitter verwijst naar de eerder uitgesproken intentie van KPN om een totaaldividend van EUR 0,10 per gewoon aandeel uit te keren over het boekjaar 2016. Op 3 augustus 2016 is reeds een interim-dividend van EUR 0,033 uitgekeerd. In lijn met de eerdere intentie wordt nu voorgesteld een slotdividend van EUR 0,067 te betalen, waarmee het reguliere dividend uitkomt op EUR 0,10. Hij verwijst voorts naar de tussentijdse uitkering van EUR 0,025 per gewoon aandeel in verband met de ontvangen dividenduitkering van Telefónica Deutschland, waarmee het totaaldividend over 2016 uitkomt op EUR 0,125 per gewoon aandeel, waarvoor goedkeuring wordt gevraagd aan de Algemene Vergadering. De voorzitter verwijst volledigheidshalve nog naar de kapitaalvermindering waarbij KPN EUR 0,28 per gewoon aandeel aan de aandeelhouders heeft terugbetaald, om zo een deel van de opbrengst van de BASE verkoop en de verkoop van een 5%-belang in Telefónica Deutschland uit te keren. Hiervoor is al eerder goedkeuring van de Algemene Vergadering gevraagd en gekregen.

De voorzitter geeft verder aan dat uit de totale winst van EUR 793 miljoen door de Raad van Bestuur, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, een bedrag van EUR 261 miljoen is toegevoegd aan de overige reserves. Rekening houdend met de tussentijdse dividenduitkeringen welke zijn betaald ten laste van de winst in 2016, is het resterende deel van de winst over het boekjaar 2016, een bedrag van EUR 285 miljoen, beschikbaar voor uitkering, hetgeen overeenkomt met een slotdividend van EUR 0,067 eurocent per aandeel.

De Raad van Bestuur stelt zodoende – met goedkeuring van de Raad van Commissarissen – aan de Algemene Vergadering voor om over het jaar 2016 een totaal dividend van EUR 0,125 per gewoon aandeel vast te stellen. Indien de Algemene Vergadering instemt met dit voorstel zal het slotdividend over het jaar 2016, ten bedrage van EUR 0,067 per gewoon aandeel, met inachtneming van artikel 33 van de statuten van KPN, betaalbaar worden gesteld op 21 april 2017.

De secretaris gaat over tot stemming over het voorstel tot vaststelling van het dividend over het boekjaar 2016 van in totaal EUR 0,125 per gewoon aandeel en geeft de uitslag weer: 98,8% van de stemmen is vóór het voorstel en 1,2% van de stemmen tegen. De voorzitter sluit het agendapunt af met de constatering dat het agendapunt is aangenomen.

7. Voorstel tot het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Bestuur (Besluit).

De voorzitter geeft aan dat wordt voorgesteld aan de Algemene Vergadering om alle leden van de Raad van Bestuur die tijdens het boekjaar 2016 zitting namen, te weten de heer Blok, de heer Farwerck, de heer De Jager en de heer Van der Post, decharge te verlenen voor de uitoefening van hun taak gedurende het boekjaar 2016, voor zover die taakuitoefening blijkt uit de jaarrekening of uit informatie die anderszins voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening aan de Algemene Vergadering bekend is gemaakt.

De secretaris gaat over tot stemming over het voorstel en meldt dat 97,7% van de stemmen vóór het voorstel is uitgebracht en 2,3% van de stemmen tegen. De voorzitter sluit het agendapunt af met de constatering dat aan de leden van de Raad van Bestuur decharge is verleend voor het gevoerde beleid in 2016.

8. Voorstel tot het verlenen van decharge aan de leden van de Raad van Commissarissen (Besluit).

De voorzitter geeft aan dat de decharge van de leden van de Raad van Commissarissen betreft het toezicht op het beleid zoals dit uit de jaarrekening 2016 blijkt of op andere wijze kenbaar is gemaakt aan de Algemene Vergadering.

De secretaris gaat over tot stemming over het voorstel en meldt dat 97,7% van de stemmen vóór het voorstel en 2,3% van de stemmen tegen het voorstel was, waarna door de voorzitter wordt vastgesteld dat decharge is verleend aan de leden van de Raad van Commissarissen voor het toezicht op het gevoerde beleid in 2016.

9. Voorstel tot benoeming van de externe accountant voor het boekjaar 2018 (Besluit).

De voorzitter geeft aan dat KPN de werkzaamheden van de accountant jaarlijks evalueert, waarbij de relevante Corporate Center directeuren en de financieel directeuren van de bedrijfsonderdelen hun oordeel over kwaliteit, onafhankelijkheid en over de transparantie van de accountantskosten geven. De beoordeling van EY is uitgekomen op een 8,2 (uit de 10), welke uitkomst is besproken in het Audit Committee. Hij geeft aan dat de Raad van Bestuur, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, aan de Algemene Vergadering voorstelt om Ernst&Young Accountants LLP te benoemen als externe accountant ter controle van de jaarrekening over het boekjaar 2018.

De secretaris gaat over tot de stemming over het voorstel en meldt dat 99,9% van de stemmen vóór en 0,1% van de stemmen tegen het voorstel is uitgebracht. De voorzitter constateert dat het agendapunt is aangenomen en gaat verder naar het volgende agendapunt.

10. Kennisgeving inzake voorgenomen herbenoeming van de heer Joost Farwerck tot lid van de Raad van Bestuur.

De voorzitter geeft aan dat de Raad van Commissarissen het voornemen heeft om de heer Farwerck te herbenoemen tot lid van de Raad van Bestuur, over welk voornemen de Centrale Ondernemingsraad positief advies heeft gegeven. Hij verwijst naar de benoeming van de heer Farwerck in 2013 tot lid van de Raad van Bestuur voor een periode van vier jaar en merkt op dat hij nu in aanmerking komt voor herbenoeming. In zijn functie van COO heeft de heer Farwerck significante vooruitgang geboekt in de implementatie van de operationele en netwerkstrategie van KPN en zijn er belangrijke mijlpalen bereikt in het Vereenvoudigingsprogramma en andere operationele verbeteringen bij KPN. Onder leiding van de heer Farwerck hebben belangrijke investeringen in het netwerk geleid tot een betere kwaliteit van de netwerken en dienstverlening. De heer Farwerck heeft ook een belangrijke bijdrage geleverd aan de succesvolle implementatie van de functionele organisatiestructuur en speelde een grote rol in de vormgeving van het leiderschapsteam van KPN. Bovendien is de heer Farwerck van groot belang geweest voor het stakeholder management, zoals in relaties met grote klanten, strategische leveranciers en overheidsinstanties. De Raad van Commissarissen heeft het vertrouwen dat de heer Farwerck succesvol zal blijven in de verdere ontwikkeling van de operationele activiteiten en verbeteringen van KPN's netwerk.

De Raad van Commissarissen hecht veel waarde aan de jarenlange ervaring van de heer Farwerck binnen KPN, zijn expertise in de telecommunicatie en ICT industrie, zijn operationele kennis, kennis van netwerken en zijn effectieve en open stijl van leidinggeven. Continuïteit in het management van de onderneming wordt hierbij ook van groot belang geacht. De voorzitter stelt de Algemene Vergadering in de gelegenheid vragen te stellen en opmerkingen te maken.

De heer Vreeken merkt op dat hij het jammer vindt dat de heer Farwerck weinig interviews geeft.

De voorzitter rondt dit agendapunt af en gaat verder met het volgende agendapunt.

11. Gelegenheid tot het doen van aanbevelingen voor de benoeming van een lid van de Raad van Commissarissen.

De voorzitter geeft aan dat de benoemingstermijnen van de heren Haank en García Moreno Elizondo bij het sluiten van deze vergadering aflopen. De Raad van Commissarissen heeft de intentie om deze vacatures in te vullen door kandidaten voor te dragen ter benoeming door de Algemene Vergadering en in overeenstemming met het profiel van de Raad van Commissarissen. Hij geeft aan dat de Raad van Commissarissen streeft naar een diverse samenstelling in termen van leeftijd, geslacht, ervaring en vakkundigheid en hij verwijst naar de verschillende kwaliteiten die de kandidaten zouden moeten hebben. Continuïteit is ook zeer belangrijk en in dat kader hebben de heren Haank en García Moreno Elizondo aangegeven beschikbaar te zijn voor herbenoeming. De voorzitter geeft de gelegenheid aan de Algemene Vergadering om gebruik te maken van het recht een aanbeveling te doen voor de benoeming van een lid van de Raad van Commissarissen.

De heer Jorna geeft aan het belangrijk te vinden dat de heer García Moreno Elizondo kennis heeft van telecom.

De voorzitter constateert vervolgens dat de Algemene Vergadering geen gebruik maakt van haar recht iemand aan te bevelen en gaat verder met het volgende agendapunt.

12. Voorstel tot benoeming van de heer Haank tot lid van de Raad van Commissarissen (Besluit).

De voorzitter meldt dat de heer Haank voldoet aan de vereisten van het profiel van de Raad van Commissarissen, met name wat betreft zijn uitgebreide kennis van en ervaring op het gebied van het internationale bedrijfsleven, ICT en media-aangelegenheden en dat hij als onafhankelijk geldt in de zin van de Corporate Governance Code. De afgelopen acht jaar heeft de heer Haank zijn taken op kundige en adequate wijze vervuld, onder andere als voorzitter van het Audit Committee en momenteel als voorzitter van het Strategy & Organization Committee. Om deze redenen draagt de Raad van Commissarissen de heer Haank voor ter herbenoeming als lid van de Raad van Commissarissen voor een periode van vier jaar welke periode eindigt bij het sluiten van de jaarvergadering te houden in 2021 en waarbij dient te worden opgemerkt dat deze voordracht wordt gesteund door de Centrale Ondernemingsraad en de Raad van Bestuur.

De heer Jorna wenst hier op te merken dat blijkens de Code Van Manen, de heer Haank voor een periode van twee jaar mag worden benoemd.

De voorzitter geeft aan dat de onderhavige benoeming valt onder de huidige Corporate Governance Code en dat derhalve een derde termijn van vier jaar is toegestaan.

De secretaris gaat over tot stemming en geeft de uitslag weer: 99,4% van de stemmen is uitgebracht vóór het voorstel en 0,6% van de stemmen tegen, waarna de voorzitter

constateert dat het voorstel is aangenomen. Hij feliciteert de heer Haank met zijn herbenoeming.

13. Voorstel tot herbenoeming van de heer García Moreno Elizondo tot lid van de Raad van Commissarissen (Besluit).

De voorzitter meldt dat de heer García Moreno Elizondo is voorgedragen door KPN's grootaandeelhouder América Móvil, op grond van de afspraken uit de in 2013 gesloten Relationship Agreement. De Raad van Commissarissen neemt deze voordracht graag over. Hoewel de heer García Moreno Elizondo de afgelopen vier jaar niet alle vergaderingen heeft kunnen bijwonen, heeft hij zijn taken op kundige en adequate wijze vervuld, onder andere als lid van het Audit Committee. De heer García Moreno Elizondo voldoet aan de vereisten van het profiel van de Raad van Commissarissen met name wat betreft zijn uitgebreide kennis van en ervaring op het gebied van financiën en verslaggeving. De voorzitter meldt dat de heer García Moreno Elizondo niet geldt als onafhankelijk in de zin van de Corporate Governance Code aangezien hij is verbonden aan grootaandeelhouder América Móvil. Om deze redenen draagt de Raad van Commissarissen de heer García Moreno Elizondo voor ter herbenoeming als lid van de Raad van Commissarissen voor een periode van vier jaar welke periode eindigt bij het sluiten van de jaarvergadering te houden in 2021 en waarbij dient te worden opgemerkt dat deze voordracht wordt gesteund door de Centrale Ondernemingsraad en de Raad van Bestuur.

De secretaris geeft de uitslag weer: 85,3% van de stemmen is uitgebracht vóór het voorstel en 14,7% van de stemmen tegen, waarna de voorzitter constateert dat het voorstel is aangenomen. Hij feliciteert de heer García Moreno Elizondo met zijn herbenoeming.

14. Mededelingen over vacatures in de Raad van Commissarissen die in 2018 zullen ontstaan.

De voorzitter informeert de Algemene Vergadering dat na het sluiten van de jaarvergadering in 2018 twee vacatures ontstaan als gevolg van het bereiken van het einde van de benoemingstermijn van vier jaren voor mevrouw Zuiderwijk en voor hemzelf. De Raad van Commissarissen is voornemens deze vacatures op te vullen met kandidaten die ter benoeming worden voorgedragen aan de Algemene Vergadering, waarbij rekening wordt gehouden met een goede balans in expertise, diversiteit en kennis binnen de Raad van Commissarissen.

15. Voorstel tot het verlenen van machtiging aan de Raad van Bestuur tot het verkrijgen van eigen aandelen door KPN (Besluit).

De voorzitter licht de volgende vier agendapunten onder dit agendapunt toe aangezien ze nauw met elkaar samenhangen. De voorstellen geven de Raad van Bestuur, onder toezicht van de Raad van Commissarissen, enige flexibiliteit ten aanzien van uitgifte en inkoop van aandelen. Deze regelingen staan jaarlijks op de agenda en zijn in lijn met hetgeen gebruikelijk is in de Nederlandse markt. Onder de komende agendapunten worden de volgende voorstellen gedaan: (i) het geven van een machtiging aan de Raad van Bestuur om maximaal 10% van de aandelen in te kopen, (ii) te besluiten tot intrekking van de onder agendapunt 15 ingekochte aandelen, (iii) het aanwijzen van de Raad van Bestuur om maximaal 10% van de aandelen uit te geven; en (iv) het aanwijzen van de Raad van Bestuur om bij een dergelijke uitgifte het voorkeursrecht uit te sluiten dan wel te beperken. Voor de exacte modaliteiten wordt verwezen naar de agendapunten en de toelichting. Er wordt opgemerkt dat deze besluiten gelden voor een periode van 18 maanden en dat deze in de plaats komen van de besluiten die in 2016 zijn genomen.

De secretaris vervolgt met de stemming over het voorstel tot het verlenen van machtiging aan de Raad van Bestuur tot het verkrijgen van maximaal 10% eigen aandelen door de Vennootschap en geeft aan dat 98,9% van de stemmen vóór het voorstel is uitgebracht en 1,1% van de stemmen tegen. De voorzitter sluit het agendapunt af met de constatering dat de Algemene Vergadering de Raad van Bestuur, overeenkomstig het voorstel, heeft gemachtigd KPN-aandelen in te kopen gedurende een periode van 18 maanden vanaf de dag van deze vergadering.

16. Voorstel tot kapitaalvermindering door intrekking van eigen aandelen (Besluit).

De secretaris gaat over tot stemming omtrent het voorstel tot kapitaalvermindering voor intrekking van eigen aandelen en stelt vast dat 100% van de stemmen vóór het voorstel is uitgebracht.

De voorzitter sluit dit agendapunt af met de constatering dat de Algemene Vergadering heeft besloten tot vermindering van het kapitaal door intrekking van eigen aandelen, zoals omschreven in de toelichting op dit agendapunt.

17. Voorstel tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot uitgifte van gewone aandelen (Besluit).

De secretaris vervolgt met de stemming over het voorstel tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot uitgifte van maximaal 10% gewone aandelen en geeft de uitslag weer: 99,1% van de aandeelhouders heeft vóór het voorstel gestemd en 0,9% van de aandeelhouders heeft tegen het voorstel gestemd.

De voorzitter constateert dat de Raad van Bestuur is aangewezen tot bevoegd orgaan voor de uitgifte van gewone aandelen en tot het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen.

18. Voorstel tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot beperking of uitsluiting van het wettelijk voorkeursrecht bij uitgifte van gewone aandelen (Besluit)

De secretaris gaat over tot stemming over het voorstel tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot beperking of uitsluiting van het wettelijk voorkeursrecht bij uitgifte van gewone aandelen en informeert de Algemene Vergadering over de uitslag: 68% van de stemmen is vóór het voorstel uitgebracht en 32% van de stemmen tegen.

De voorzitter sluit dit agendapunt met de constatering dat de Algemene Vergadering de Raad van Bestuur heeft aangewezen als bevoegd orgaan tot beperking of uitsluiting van het wettelijke voorkeursrecht bij uitgifte van gewone aandelen.

19. Rondvraag en sluiting.

De voorzitter vraagt of er nog aandeelhouders zijn die gebruik willen maken van de rondvraag.

De heer Heinemann vraagt of de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen wil overwegen het mogelijk te maken volgend jaar een keuzedividend uit te keren met de optie tussen contanten en aandelen.

De voorzitter geeft aan dit te zullen overwegen.

De heer J.L.M. Reynen wijst op een voorval waarbij het abonnement met KPN door Ziggo werd opgezegd zonder dat met de betreffende klant werd gecontroleerd of dit gewenst was.

De voorzitter geeft aan dat dit voorval beter na de vergadering met de klantenservice kan worden besproken.

De heer Farwerck geeft nog aan dat op dit moment wordt gesproken met andere marktpartijen en de ACM over hoe dit proces beter kan verlopen met controles.

De voorzitter dankt vervolgens alle aanwezigen voor hun aanwezigheid en sluit de vergadering om 16.55 uur en nodigt iedereen uit voor een drankje.

voorzitter, D.W. Sickinghe

secretaris, mr. J. Spanbroek